

Виховна робота зі студентською МОЛОДДЮ

ПЛАН

1. Особливості старшого юнацького віку.
2. Права та обов'язки студентів університету.
3. Мета та завдання виховання у ВНЗ.
4. Основні напрями виховання студентів у процесі аудиторної та позааудиторної роботи.
5. Роль і функції куратора академічної групи.
6. Форми позааудиторної роботи зі студентами.

Студентство – це мобільна (соціальна) група, метою існування якої є організована за певною програмою підготовка до виконання професійних і соціальних ролей

у матеріальному й духовному виробництві

Специфічні особливості

- соціальний престиж;
- основний вид діяльності;
- навчання;
- засвоєння соціальних цінностей;
- інтенсивне спілкування;
- пошук сенсу життя

Суперечності

- соціально-психологічні (між розвитком інтелектуальних і фізичних сил студента, жорстким лімітом часу та економічними можливостями для задоволення збільшених потреб);
- дидактичні (між прагненням до самостійності у доборі знань та досить жорсткими формами і методами підготовки спеціаліста певного профілю);
- психолого-педагогічні (між великою кількістю інформації, що надходить різними каналами, розширює знання студентів та відсутністю часу, а іноді бажання розумової переробки, що призводить до поверховості у знаннях, мисленні й вимагає спеціальної роботи викладачів щодо поглиблення знань і вмінь студентів загалом).

Типологізація студентів

За типами професійного мислення (Г. Нагорна):

- високий рівень;
- достатній рівень;
- середній рівень;
- низький рівень

За спрямованістю:

- будівничий;
- споживач;
- руйнівник

За ставленням до навчання:

- відповідальний;
- виконавець;
- безвідповідальний

Типологізація (Б. Ананьєв):

Критерії:

- ставлення до навчання;
- ставлення до громадської та наукової діяльності;
- загальна культура;
- почуття колективізму.

Типи:

- ідеальний;
- хороший;
- громадський діяч;
- науковець;
- експерт;
- посередній.

Права та обов'язки студентства визначені
Законом України “Про вищу освіту”,
“Положенням про вищий навчальний заклад” тощо

Студенти мають гарантоване державою право:

1.	на навчання для здобуття певного освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівнів;
2.	на вибір закладу освіти, форми навчання, освітньо-професійних та індивідуальних програм, позааудиторних занять;
3.	на додаткову відпустку за місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;
4.	на продовження освіти за професією, спеціальністю на основі одержаного освітньо-кваліфікаційного рівня, здобуття додаткової освіти відповідно до угоди із закладом освіти;
5.	на одержання направлення на навчання, стажування до інших закладів освіти, у тому числі за кордон;
6.	на користування навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою базою закладу освіти;
7.	на доступ до інформації в усіх галузях знань;
8.	на участь у науково-дослідній, дослідно-конструкторській та інших видах наукової діяльності, конференціях, олімпіадах, виставках, конкурсах;

9.	на особисту або через своїх представників участь у студентському самоврядуванні, в обговоренні, вирішенні питань удосконалення навчально-виховного процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту тощо;
10.	на участь в об'єднаннях громадян;
11.	на безпечні та нешкідливі умови навчання та праці;
12.	на забезпечення стипендіями, гуртожитками у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
13.	на трудову діяльність у встановленому порядку в позанавчальний час;
14.	на перерву в навчанні у вищих закладах освіти;
15.	на користування послугами закладів охорони здоров'я, засобами лікування, профілактики захворювань та зміцнення здоров'я;
16.	на захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства, від дій педагогічних та інших працівників, які порушують права або принижують їх честь і гідність.

Обов'язками студентів є:

1.	дотримання законодавства, моральних, етичних норм;
2.	систематичне й глибоке оволодіння знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю;
3.	підвищення загального культурного рівня;
4.	додержання статуту, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти.

Студентське самоврядування у вищому закладі освіти функціонує з метою забезпечення виконання студентами своїх обов'язків та захисту їх прав і сприяє гармонійному розвитку особистості студента, формуванню у нього навичок майбутнього організатора, керівника.

Студентська рада інституту

Навчально-науковий відділ підтримує контакт зі студентами та заступником директора з навчальної та наукової роботи інституту з метою вдосконалення навчального процесу, забезпечує постійну співпрацю зі студентами та викладачами, які займаються науковою та дослідницькою роботою; організовує роботу наукових товариств та клубів; співпрацює з науковими товариствами та студентами, що займаються дослідницькою діяльністю в інших вищих навчальних закладах.

Культурно-масовий відділ проводить заходи з метою заохочення студентів до участі в культурно-масовій та виховній роботі; вносить свої пропозиції керівництву щодо створення, скасування або зміни напрямків діяльності гуртків чи клубів; співпрацює з молодіжними громадськими організаціями та об'єднаннями у сфері культурно-масової роботи; організовує конференції, круглі столи на рівні інституту, університету; проводить семінари, тренінги, публічні зустрічі з відомими людьми; організовує подорожі та екскурсії; проводить святкування визначних дат, дискотеки.

Спортивний відділ пропагує здоровий спосіб життя серед студентів; організовує спортивні змагання; відповідає за проведення Днів здоров'я; здійснює контроль за діяльністю спортивних гуртків, клубів; за дотриманням студентами санітарно-гігієнічного режиму в гуртожитках та спортивних залах.

Редакційно-інформаційний відділ сприяє створенню та підтримці власного студентського сайту; поширює інформацію про діяльність студентського самоврядування у вузі; готує та розповсюджує статті, репортажі про діяльність студентської ради на радіо, телебаченні, сайті, на сторінках газет; розробляє та виготовляє інформаційний матеріал.

Соціально-побутовий відділ проводить заходи щодо поліпшення побуту студентів в інституті та гуртожитках; співпрацює з радами гуртожитків щодо вирішення проблем студентів, які мешкають у гуртожитках; організовує добровільні господарські роботи та благоустрій інституту; бере участь у розподілі місць для студентів у гуртожитках та контролює процес виселення студентів з гуртожитку; розглядає звернення студентів про порушення їх прав і свобод.

Основними завданнями органів студентського самоврядування є:

1.	забезпечення і захист прав та інтересів студентів;
2.	забезпечення виконання студентами своїх обов'язків;
3.	сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів;
4.	сприяння у створенні необхідних умов для проживання і відпочинку студентів;
5.	створення різноманітних студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами;
6.	організація співробітництва зі студентами інших вищих закладів освіти та молодіжними організаціями;
7.	сприяння проведенню серед студентів соціологічних досліджень;
8.	сприяння працевлаштуванню випускників;
9.	участь у вирішенні питань міжнародного обміну студентами.

Залучення студентів до роботи в органах студентського самоврядування сприяє реалізації таких виховних завдань:

- виховання лідерських якостей, організаційних здібностей, соціальної активності та громадської відповідальності учасників студентського самоврядування;
- виховання навичок командної роботи;
- неформальна освіта лідерів студентського самоврядування.

Принципи та функції студентського самоврядування

1.	добровільності, колегіальності, законності та відкритості;
2.	рівноправної та вирішальної участі студентів у студентському самоврядуванні;
3.	активності, самодіяльності та творчої ініціативи;
4.	виборності та періодичної змінюваності органів і посад, варіативності й динамічності структури органів студентського самоврядування;
5.	систематичної звітності органів студентського самоврядування перед колективом;
6.	відкритості та публічності;
7.	демократизму;
8.	гуманізації та встановлення суб'єкт-суб'єктних партнерських стосунків між адміністрацією та студентським самоврядуванням, між професорсько-викладацьким складом та студентським колективом;
9.	участь у вирішенні питань міжнародного обміну студентами.
10.	орієнтації студентського самоврядування на захист прав та інтересів студентів на якісну освіту, виховання лідерських та організаційних якостей, соціальної активності, громадянсько-патріотичної свідомості майбутніх фахівців;

11.	взаємодії всіх органів студентського самоврядування разом з чітким розмежуванням їх функцій;
12.	соціально значущої домінанти в діяльності студентського самоврядування; урахування індивідуальних інтересів та особливостей студентів;
13.	інтеграції та диференціації педагогічного керівництва та студентського самоврядування.

Основними функціями студентського самоврядування є:

1.	захист і представництво інтересів студентів;
2.	сприяння громадській, соціальній та професійній самореалізації студентів;
3.	прийняття актів, що регламентують організацію та діяльність студентського самоврядування у вищому навчальному закладі;
4.	надання пропозицій щодо підвищення якості освіти з урахуванням наукових та професійних інтересів студентів;
5.	проведення організаційних, наукових, культурно-масових, спортивних, оздоровчих та інших заходів;
6.	діяльність, спрямована на підвищення свідомості студентів, їх вимогливості до рівня своїх знань, виховання патріотизму до свого навчального закладу;
7.	сприяння залученню студентів до творчої та науково-дослідної роботи;
8.	сприяння гласності всіх сторін життя студентства через засоби масової комунікації;
9.	сприяння працевлаштуванню студентів у вищому навчальному закладі.

Головною метою виховної роботи у вищому навчальному закладі є формування гармонійно розвиненої, соціально активної, національно свідомої особистості, професійно-грамотного, творчого фахівця, який поєднує в собі високі духовність і моральність, професійну компетентність, здатність самостійно та нестандартно мислити, приймати рішення, швидко орієнтуватися у складних обставинах суспільного й особистого життя.

Досягнення мети виховання передбачає вирішення таких завдань:

- забезпечення умов для самореалізації особистості студента відповідно до його здібностей, власних і суспільних потреб та інтересів;
- формування у студентів основ загальнолюдської й народної моралі, культури поведінки, готовності будувати своє життя за принципами гуманізму;
- виховання любові до рідної землі, родини, свого народу, Батьківщини, формування національної свідомості, готовності до творчої праці на благо людей, подвигу в ім'я процвітання держави;
- виховання поваги до Конституції, законів України, державних символів, формування глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю;
- розвиток естетичних потреб, почуттів, художніх здібностей студентів, їх готовності будувати власне життя за законами краси;
- розвиток у студентів потреби у здоровому способі життя, формування відповідального ставлення до власного здоров'я як найбільшої життєвої цінності;
- виховання у студентів свідомого ставлення до своїх професійних обов'язків як вищої цінності людини й суспільства, формування готовності до праці в умовах ринкової економіки, розвиток діловитості, підприємливості.

Виховна робота несумісна з пропагандою насильства, жорстокості, міжнаціональної ворожнечі, людиноненависницьких теорій, поглядів, спрямованих на підривання державних інтересів України, та має світський характер.

Діяльність куратора академічної групи здійснюється на підставі Статуту ВНЗ, Положення про куратора академічної групи з урахуванням особливостей і традицій ВНЗ.

Зміст його діяльності визначається такими основними документами:
Законом України «Про освіту», «Про вищу освіту»,
«Концепцією виховання дітей та молоді у національній системі освіти»,
відповідними інструктивно-методичними документами
Міністерства освіти і науки України, а також Положеннями, розробленими
структурними ланками ВНЗ.

Згідно зі своїм соціальним статусом та функціональними обов'язками, куратор академічної групи у своїй діяльності реалізує конкретні виховні функції.

Функції куратора академічної групи

Соціальна

Організаторська

Аналітична

Основні вимоги до плану:

– цілеспрямованість плану (зміст та форми виховної роботи, що плануються, передбачають реалізацію конкретних цілей та завдань). Кожна справа має сприяти вирішенню поставлених завдань. Залежно від мети кожна форма роботи має свою специфіку використання;

– врахування потреб та інтересів, індивідуальних особливостей кожного студента;

– співтворчість педагогів та студентів в організації виховної роботи;

– зв'язок з життям суспільства, майбутньою професійною діяльністю студентів;

– комплексний характер планів;

– цілісний підхід до процесу планування;

– наступність змісту та форм виховної роботи;

– конкретність, доцільність плану, обґрунтованість виховної роботи, врахування особливостей студентського колективу, рівня його розвитку, традицій, що склалися;

– розумна насиченість плану.

Серед основних заходів виховної роботи кураторів можна виокремити: щотижневі кураторські години, які включаються до розкладу академічних занять, а викладачеві - до індивідуального плану роботи; бесіди, дискусії, інші заходи виховного впливу в студентських аудиторіях і гуртожитках (із залученням фахівців різного профілю); походи історичними місцями рідного краю, до музеїв, картинних галерей, на виставки, до театрів; колективний перегляд кінофільмів та вистав з їх наступним обговоренням; індивідуальна виховна робота зі студентами. Кураторам академічних груп належить ініціатива у виборі форм, методів, прийомів, засобів та напрямів виховної роботи; їх роботу на факультетах координують деканати, а кафедри забезпечують проведення конкретних заходів виховного впливу.

Ефективність виховної роботи кураторів оцінюють на основі сукупного аналізу навчальних та громадських показників академічної групи, виконання куратором своїх обов'язків, також з урахуванням його активності у вирішенні навчально-виховних питань.

Критеріями оцінювання роботи кожного куратора є:

- проведення виховних заходів зі студентами;
- робота в гуртожитку;
 - проведення заходів, спрямованих на покращення навчального процесу та дисципліни;
 - проведення індивідуальної роботи зі студентами; зв'язок з батьками;
- робота із забезпечення виконання студентами навчального плану, підвищення успішності й зниження кількості пропущених занять;
 - проведення заходів з підвищення активності студентів: участь у культпоходах, екскурсіях, художній самодіяльності, святкових заходах, в організації робіт з облаштування приміщень та території ВНЗ тощо.

Під час звіту куратора контролюють:

- зміст плану виховної роботи (диференціація його з урахуванням індивідуальних особливостей студентів, різноманітність форм роботи та заходів, відображення напрямків виховного процесу, відповідність заходів реаліям сьогодення);
- виконання плану виховної роботи (регулярність проведення кураторських годин, відвідування їх студентами, відповідність проведених заходів запланованим, обговорення питань навчання та побуту студентів; групи);
- якість ведення журналу куратора.

Журнал роботи куратора

Журнал роботи куратора

_____ академічної групи _____ курсу
(назва навчального закладу та/або його структурного підрозділу)
на _____ семестр 20___/20___ навчального року

1. Паспорт групи

1. У групі всього _____ студентів, із них:

_____ осіб чоловічої статі, _____ – жіночої;

_____ студентів є мешканцями м. _____, _____ – приїжджі.

2. У групі сиріт _____

3. Актив групи _____

2. Успішність студентів

Відмінники	Навчаються на 4 і 5	Навчаються на 3	Мають незадо- вільні оцінки

3. Відвідування навчальних занять студентами

З поважних причин	Без поважних причин

4. Зміст виховної діяльності

№	Захід	Термін виконання	Відповідальний виконавець
1.	Навчальна робота (заходи, спрямовані на формування культури навчальної праці, залучення студентів до різних форм науково-дослідної роботи, моніторинг якості навчання й дисципліни студентів, робота з невстигаючими студентами)		
2.	Організаційна робота (заходи, спрямовані на розвиток згуртованості студентського колективу, залучення студентів до участі в громадському житті, робота з активом групи)		
3.	Моральне виховання (заходи, спрямовані на виховання моральних якостей студентів: совісність, відповідальність, справедливість, чесність, доброта, дисциплінованість, толерантність тощо)		

4. Національно-патріотичне виховання (заходи, спрямовані на формування національної свідомості студента, готовності відстоювати інтереси Батьківщини)

5. Громадянсько-правове (заходи, спрямовані на формування активної громадянської позиції, здатності студента до захисту права та виконання своїх громадських обов'язків, відображених у Конституції України)

6. Фізичне виховання (заходи, спрямовані на формування відповідального ставлення студента до власного здоров'я та здоров'я інших, профілактику адекватної поведінки)

7. Естетичне виховання (заходи, спрямовані на формування в студентів здатності сприймати й перетворювати дійсність за законами краси в усіх сферах діяльності)

8. Професійне виховання (заходи, спрямовані на формування в студентів професійної самосвідомості, ерудиції та компетенції, здатності ставити завдання у визначеній сфері професійної діяльності та творчо їх розв'язувати)

9. Робота з органами студентського самоврядування

5. Графік відвідування гуртожитку

№	Кого відвідати	Дата	Позначка про виконання

6. Список студентів, які мешкають у гуртожитку

№	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Кімната

Куратор академічної групи _____

Педагогічний супровід адаптаційного періоду першокурсника

Види адаптації студентів – першокурсників до умов ВНЗ

Суспільна

пристосування до

нового
соціального
середовища.

Прийняття норм,
правил,
цінностей нової групи,
форм соціальної
взаємодії,
формальних і
неформальних зв'язків
та

предметної діяльності

Дидактична

пристосування до нової
дидактичної ситуації
(зростання обсягу і
складності навчального
матеріалу, збільшення
питомої ваги
самостійної роботи,
вироблення вмінь
працювати самостійно,
планувати та
розподіляти

свій час)

Формальна
пізнавально-
інформаційне
пристосування
студентів

до нового оточення,
структури ВНЗ, вимог і
своїх обов'язків

Основний зміст процесу адаптації студентів молодших курсів можна визначити як адаптацію першокурсників до умов вищого навчального закладу, якій сприяє така система заходів: комплектування академічних груп з урахуванням психологічних особливостей студентів та їх психологічної сумісності; проведення ритуалу «Посвята у студенти»; проведення курсу «Вступ до спеціальності»; знайомство з історією вищого навчального закладу та його випускниками; організація консультпунктів у гуртожитку; ведення щомісячної атестації, що дозволяє контролювати самостійну роботу й допомагати першокурсникам.